

Puhe Linda Tuunaisen muistotilaisuudessa Vampulan srk-salissa 2.9.2006

Jotkut teistä muistavat pitemmältä ajalta äitimme Lindan kuin minä ja monien muisti on varmaan tarkempikin. Sallittakoon minun kuitenkin aloittaa.

"Äitisi oli niin positiivinen ja kannustavainen. Hän tunsi isäni (1926 - 1988) jo pikkupoikana Jaakkimassa, joten lehden ilmestymisen jälkeen hän usein soitti ja kehui, miten Lappalaisen Yrjön tyttö on taas tehnyt niin hyvän lehden. Hän oli kovin innoissaan Metsämiklin kyläkirjan kokoamisesta ja harmi kyllä, kirjaa ei vielä ole painettu."

Näin kirjoitti Irma Sinerkari, Jaakkiman Sanomien päätoimittaja, sähköpostiviestissään minulle muutama päivä äitimme poismenon jälkeen. Hän oli vierailut haastattamassa Lindaa vuonna 2003. Sellaisena positiivisena ihmisenä me muutkin hänet muistamme. Ihmeellisen kannustava hän jaksoikin aina olla. Nyt jälkepäin sen vasta huomaa. Ei muistu mieleen hetkeä, jolloin hän olisi valittanut, että ei tästä mitään nyt taaskaan tule. Olisi voinut luulla, että hänen kokemansa asiat olisivat voineet lannistaa optimistisenkin luonteen. Jo kovin nuorena hänkin oli joutunut leipänsä vieraisa ansaitsemaan, pienistä oloista kun oli lähtöisin. Se ei tosin siihen aikaan niin tavatonta ollutkaan.

Kaksi evakkoreissua ja siinä välissä paluu hävitetylle kotiseudulle ei riittänyt lannistamaan valoisaa mieltä. Pysyväisempään asutuspaikkaan päätyminen toiseen evakkoon lähdettyä otti oman aikansa. Sinä aikana piti mitenkuten tulla toimeen toisten nurkissa. Itsekin alan jo muistaa niitä aikoja, jolloin saimme toiseen evakkoon lähdettyä Isossakyrössä kylmän tilan kaukaa korvesta. On varmasti ollut ankeaa aloittaa syyskylmillä elämä mökkipahasessa, joka oli rakennettu lähinnä heinämiesten yöpymistä varten. Niin vain elämä siitäkin eteni ja perheeseen syntyi tyttöväuva. Vauva menehtyi kuitenkin aivan pienenä. Se oli Lindalle kova isku. Hän olisi kovin mielellään tietenkin pitänyt tytön. Etenkin kun jo oli olemassa kaksi alituisen kolttosiaan tekevää poikaa. Tarkoitin tässä Penttiä ja itseäni. Kolmas poika (Paavo) syntyi jonkun vuoden kuluttua. Hänellä sitten olikin jo kaksi kokenutta kasvattajaa vanhempien lisäksi. Taisipa näistä apukasvattajista olla jo vähän hyötyäkin, kun vanhempien piti alituisen joutua töilleen ja lapsen perään piti katsoa.

Varmaan äidin elämän yksi pahimmista iskuista oli kuitenkin se tapa, jolla isämme lähti tästä maailmasta. Vähitellen hän pääsi siitä yli, vaikka syyllisyydentunnot vaivasivatkin ankarasti.

Tuunaisen ja Salkon suvut, niin kuin useat karjalaiset suvut yleensäkin, ovat hajallaan pitkin Suomea. Varsinkin aikaisemmin sukuloiminen oli yleistä ja siitä syystä ihmiset kulkivat ristiin rastiin pitkin Suomea. Usein tapahtui, että vieraita poikkesi tervehtimässä äitiämme. Luulisinkin, ettei syynä poikkeamiseen ollut yksinomaan Vampulan keskeinen sijainti Suomen maantieteessä, vaan syynä oli

yhtä paljon Lindan seurallisuus ja karjalainen vieraanvaraisuus. Useinkin käydessäni äitiä tervehtimässä sain kuulla ketkä sukulaiset tai entiset tai nykyiset naapurit olivat käyneet tervehtimässä. Varsinkin viime vuosina sukuloinnin vähetessä naapureiden merkitys mielenvirkistykseen antajana oli kasvava.

Loppujen lopuksi äiti tykkäsi elää Vampulassa, jossa oppi 49 vuoden kuluessa tuntemaan suuren joukon ihmisiä, joista monet toivat lohtua vierailuillaan palvelutalossa elävän Lindan elämään. Sellainen toiminta on todellista naapuriapua, jonka ymmärtää vasta tällaisessa tilanteessa, kun läheinen sairastaa kaukaisella paikkakunnalla. Kyllä äiti pitikin kiinni siitä, että vierailtava on hänen luonaan. Voin sanoa, että päivääkään ei jäänyt väliin ettei Outi tai Paavo vierailut hänen luonaan siitä alkaen kun äiti joutui toista vuotta sitten muuttamaan kodistaan sairautensa vuoksi.

Niille, jotka ehtivät elää Karjalassa aikuisuuteen asti, jäi kaipuu entiseen elämään. Näin oli meidänkin äidin kohdalla – jonkinasteinen katkeruus kaihersi mieltä nykyisiä Karjalan vallanpitäjiä kohtaan. Hän eli kuitenkin reaali maailmassa eikä haikaillut viimeisinä vuosikymmeninä Karjalaan lähtemistä, vaikka tietenkin muistelikin entistä kaunista Karjalaa haikkeudella. Oloa ei yhtään parantanut se, että Karjala ei uusien isäntien hoidossa kehittynyt suotuisasti vaan Lindan mielestä suorastaan päinvastoin.

Ihmeellisen paljon hän oli ehtinyt oppia erilaisia käsitöitä siihen ikään mennessä, kun evakkoon oli lähdetty. Kangaspuut kuuluivat pirtin kalustoon talviseen aikaan koko ajan. Niissä syntyi mattoa, pöytäliinaa, verhoa, pyyhettä, tyynyliinaa, lakanaa, poppanaa, seinävaatetta, täkänää, sängynpeitettä ja ryijyjäkin, jotka tietenkin olivat suuritöisiä, mutta joiden tekoon lapsetkin voivat osallistua. Kankaiden laitto ei aivan yksinkertaista ollutkaan. Muistan kerrankin, kun ollessani jo keskikoulun yläluokilla äiti pyysi minua laskemaan kankaan, ennen kuin loimia alettiin luomapuilla valmistella pantavaksi sitten kangaspuille. Minä, jonkin verran matematiikka oppineenakin, sain huomata, että vanhempien käyttämä päätöslasku oli kankaan luomisessa koulussa opittuja yhtälöitä nopeampi ja näppärämpi.

Sittemmin käsityöharrastus suuntautui kutomiseen ja virkkaamiseen. Jokainen joka kävi Lindaa tervehtimässä, sai varmaan omin silmin nähdä ne valtavan kauniit pitsiliinat ja jopa kokonaiset sängynpeitteet, jotka hän oli virkannut. Me lapset ja lastenlapset olemme kukin saaneet suuret määrät näitä erilaisina lahjoina. On suorastaan vaikea kuvitella kuinka suuritöisiä teoksia esimerkiksi päiväpeitteet ovat jopa sellaiselle, joka on taitava virkkaaja, kuten äitimme oli. Jokainen joka joulun alla sattui käymään Lindan luona, sai todennäköisesti sukkapaketin kainaloonsa tai sitten lämpimät lapaset.

Edellisestä onkin jo käynyt ilmi, etteivät Lindan kädet olleet toimettomat. Syntyiväthän kaikki nuo kudonnaiset muun työn ohessa. Oli karja ja käsilypsy ja

usein ulkotöihin osallistuminen, oli poimittava ja säilöttävä sienet, oli mehustettava marjat, oli leivottava leivät ja pullat ja jokaviikkoiset piiraat, oli tietysti jokapäiväinen ruoanlaitto ja siivous ja oli vielä lapset ja vaatteiden ompelu ja korjaus. Meidän lasten vaatteiden korjausta riittikin. Koulupolku Isossakyrössä kulki metsän halki. Meillä oli sellainen harrastus koulumatkalla, että kiipesimme suuriin pitkäöksäisiin kuusiin ja laskettelimme hajareisin oksia pitkin alas. Tästä kuitenkin oli seurauksena, että vahvimmatkin sarkahousut hajosivat joka päivä haaroista. Sitä oli vähän vaikea selittää, koska oikeaa syytä ei voinut paljastaa, koska tätä mukavaa puista laskettelua olisi kotona voitu pitää vaarallisena.

Näiden käden taitojen ohessa äitimme ehti harjoittaa myös kirjoittamista. Useat ovat ne jutut ja tarinat, jotka hän kirjoitti. Joitakin niistä hän luki itsekin suvun kokoontuessa. Monia niistä jopa julkaistiin lehdissä. Usein hän puki nuo kronikat runomuotoon. Sen verran hyvä oli hänellä musiikkikorva ja rytmitaju, että runoa syntyi uskomattoman helposti. Ei hän suinkaan kirjoittanut pelkästään Jaakkiman Sanomiin tai Karjalaan vaan paljon paikkakunnan lehtiin, Eteläpohjanmaalla Ilkkaan ja täällä Satakunnassa Lalliin ja Lauttakylään. Näin hän siis sopeutui niihin oloihin, joihin elämä kulloinkin johdatti ja oli sillä tavoin aktiivinen kansalainen osallistuen paikkakunnan rientoihin.

On syytä mainita vielä kaksi Lindan rakasta harrastusta. Hän oli innokas lukija ja kirjaston käyttäjä. Viimeisinä vuosina kirjoista oli pakko luopua, kun näkö heikkeni liikaa. Vaikka äiti alkoi puhua, että muisti oli mennyt kovin huonoksi, kykeni hän kuitenkin ratkomaan kuvaristikoida ihmeen näppärästi. Parhaina tuomisina minulta hän tuntui aina pitävän nippua Helsingin Sanomista saksittuja kuvaristikoida. Ne kun olivat kuulemma riittävän haastavia. Kyllä hän itsekin tiesi olevansa nopea ristikoiden ratkoja, koska hän nuorempana provosoi minut välistä hankkimaan kaksi samaa lehden numeroa, jotta pääsimme kilpasille ristikoiden ratkaisemisessa. Pikemminkin näön kuin muistin heikkeneminen pani pisteen ristikoiden ratkomiselle.

Kodista pois joutuminen oli tietysti kova paikka äidille, vaikka hoito olikin hyvää sairaalassa ja palvelukodissa. Koti tuntui siinä tilanteessa entistäkin rakkaammalta, koska siellä terveys oli vielä hyvä. Terveysten menetys ja kodista lähtö ikävä kyllä usein liittyvät yhteen ja siitä seuraa sanomaton kaipuu takaisin kotiin, jossa oli kaikin puolin niin hyvä olla. Valitettavasti vierailut kotitalossa eivät tuoneet paljonkaan lohtua – ehkä kuitenkin jonkin verran vaihtelua palvelutalon rutiineihin.

Tänään kun olemme jättäneet kaipaavat jäähyväiset, haluan vielä kiittää sukulaisia ja äidin tuttavien ja naapureita siitä, että olette ystävällisesti saapuneet kunnioittamaan Linda Tuunaisen muistoa.

Pauli Tuunainen